

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Šrédlové a soudců Mgr. Lucie Králové a Mgr. Lucie Markové ve věci

žalobce: ■■■ M■■■ Ž■■■ narozený ■■■■■■■■■■
bytem ■■■■■■■■■■
zastoupený advokátem Mgr. Michalem Dlabolou
sídlem U Studánky 3, 170 00 Praha 7

proti
žalované: **Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.**, IČO 60192852
sídlem Bělehradská 128/222, 120 21 Praha 2
zastoupená advokátem JUDr. Luďkem Chvostou
sídlem White & Case (Europe) LLP, Na Příkopě 14, 110 00 Praha 1

o trvání smlouvy o stavebním spoření, o odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 29. srpna 2018, č. j. **14 C 229/2015 – 276**,

takto:

- I.** Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II.** Žalobce je povinen zaplatit žalované náklady odvolacího řízení 16.940,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Luďka Chvosty, advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem zamítl soud I. stupně žalobu na určení, že právní poměr účastníků řízení založený jejich Smlouvou o stavebním spoření č. [REDACTED] ze dne 14. 10. 2001 nadále trvá (výrok I.) a uložil žalobci zaplatit žalované náklady řízení 23 716 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalovaného, JUDr. Ludřka Chvosty, advokáta (výrok II.).
2. Žalobce se podanou žalobou domáhá určení, že právní poměr účastníků řízení založený jejich smlouvou o stavebním spoření č. [REDACTED] ze dne 14. 10. 2001 nadále trvá. Účastníci dne 14. 10. 2001 uzavřeli smlouvu o stavebním spoření č. [REDACTED] (dále jen „Smlouva“) dle zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření ... (ve znění účinném do dne 31. 12. 2003) a dle Všeobecných obchodních podmínek stavebního spoření (dále jen „VOP“). Cílová částka činila 300 000 Kč. Dopisem ze dne 15. 5. 2015 žalovaná žalobci oznámila, že „Zůstatek na Vašem účtu stavebního spoření činí ke dni 30. 4. 2015 celkem 309 955,30 Kč“ a že „na Vaší smlouvě o stavebním spoření č. [REDACTED] bylo ke dni 30. 4. 2015 evidováno překročení cílové částky. Protože došlo k naspoření cílové částky ve smyslu čl. 1, odst. 1 a 2 Všeobecných obchodních podmínek platných pro Vaši smlouvu, přespoření cílové částky podle čl. 9, odst. 8 VOP není přípustné, Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s. již dále nesouhlasí s dalším navýšením cílové částky a žádný úvěr již nemůže být na základě Smlouvy poskytnut. Jelikož cílová částka již byla naspořena, došlo k dosažení účelu Smlouvy ve smyslu ustanovení § 603 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a MPSS má povinnost vyplatit Vám zůstatek účtu stavebního spoření“. Jádrem tohoto sporu je otázka, zda v této situaci dochází k zániku Smlouvy dle žalovanou zmiňovaného ustanovení § 603 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, anebo zda Smlouva dále pokračuje (s novou automaticky zvýšenou cílovou částkou) dle čl. 9 odst. 8 VOP, jak tvrdí žalobce.
3. Žalovaná se žalobou nesouhlasila. Přespoření cílové částky podle čl. 9, odst. 8 VOP není přípustné. Došlo k dosažení účelu Smlouvy ve smyslu ustanovení § 603 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Navíc žalobci nespovídá naléhavý právní zájem na požadovaném určení a již z tohoto důvodu by proto měla být podaná žaloba zamítnuta.
4. Soud I. stupně vycházel z nesporných zjištění, že účastníci uzavřeli Smlouvu o stavebním spoření, která se řídila Všeobecnými obchodními podmínkami, že žalobce uskutečňoval vklady až do doby, dokud nepřesáhly sjednanou cílovou částku, že žalovaná oznámila dopisem ze dne 15. 5. 2015 žalobci ukončení smlouvy a naspořená částka nebyla žalobcem vybrána.
5. Spor je o další trvání smlouvy, když dojde k přespoření cílové částky. Jde o spor o výklad Všeobecných obchodních podmínek.
6. Soud I. stupně se však předně zabýval otázkou, zda má žalobce naléhavý právní zájem na požadovaném určení dalšího trvání Smlouvy dle § 80 o.s.ř.
7. Naléhavý právní zájem je dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo právo žalobce nebo právní vztah, na kterém je účasten, ohroženo, popřípadě tam, kde by se bez tohoto určení jeho právní postavení stalo nejistým. Určovací žaloba má povahu preventivní; jejím účelem je poskytnout ochranu právnímu postavení (právu) žalobce dříve, než dojde k porušení právního vztahu nebo práva, a naopak, není namístě tam, kde právní vztah nebo právo již porušeny byly, a kde je žalobci k dispozici žaloba o splnění povinnosti. Avšak i v případě, že lze žalovat na splnění povinnosti, připouští soudní praxe (NS 3 Cdon 1338/96, SoJ 21/97), že je naléhavý právní zájem na určení dán, jestliže rozhodnutí o určovací žalobě je způsobilé vytvořit pevný základ pro právní vztahy účastníků sporu a svými důsledky předejít případným dalším žalobám na plnění, anebo jestliže případná žaloba o splnění povinnosti nevystihuje (nemůže vystihnout) celý

obsah a dosah sporného právního vztahu nebo práva (a naopak určovací žaloba tak činí účinněji než jiné procesní prostředky).

8. V této konkrétní věci již k porušení práva žalobce došlo, neboť žalovaná považuje předmětnou smlouvu o stavebním spoření za ukončenou a z tohoto důvodu neplní práva a povinnosti z daného závazkového vztahu vyplývající (nepřijímá vklady, nevyplácí úroky z vkladů, neposkytuje státní podporu atd.).
9. Takto postavená žaloba na určení ani nemůže vytvořit pevný základ pro právní vztahy účastníků a předejít tak dalším případným žalobám na splnění povinností (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 5. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1582/2013).
10. Soud I. stupně proto žalobu zamítl, neboť ve věci absentuje naléhavý právní zájem na požadovaném určení, že předmětná smlouva o stavebním spoření uzavřená mezi účastníky řízení trvá. V této souvislosti odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 9. 2016, sp. zn. **58 Co 229/2016**.
11. Bude na žalobci, aby se žalobou na plnění, domáhal svého případného nároku stran nepřipsaného úroku z vkladů, v jehož rámci bude nutné jako předběžnou otázku vyřešit i existenci předmětného závazkového vztahu.
12. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 142 odst. 1 o.s.ř.
13. Uvedený rozsudek napadl včasným odvoláním žalobce. Namítal, že je dán naléhavý právní zájem na určení trvání smlouvy.
Za celou dobu trvání smluvního vztahu od roku 2001 dosud vznikl mezi účastníky jediný spor, a to, zda v důsledku přespoření cílové částky smlouva dále trvá. Pokud se odstraní tato jediná neshoda, bude vytvořen pevný základ pro právní vztahy účastníků a bude odstraněna jejich jediná právní nejistota.
S ohledem na složitost charakter právního vztahu účastníků a množství souvisejících práv a povinností (vklady, úroky, státní podpora) a s ohledem na postupný vznik práv a povinností po dlouhou dobu, nelze nároky uplatnit jedinou žalobou na plnění. Tehdy projednání jediné žaloby na určení trvání smluvního vztahu je efektivnější a hospodárnější nežli projednávání opakovaně podávaných žalob na plnění.
Navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
14. Žalovaná ve svém vyjádření k odvolání požadovala potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného.
Argumentovala předně rozsáhlou obecnou judikaturou Nejvyššího soudu, že nelze dovozovat naléhavý právní zájem na určení právního vztahu, pokud již došlo k porušení povinností z něj a lze žalovat na plnění. V poměrech sporů vedených přímo žalovanou poukázala na rozhodnutí Městského soudu v Praze ve věcech [REDAKCE] (kde odvolání bylo odmítnuto Nejvyšším soudem pod sp. zn. **33 Cdo 2445/2017**).
Dle žalované žalobce rezignoval na ochranu svých práv, jež se snaží nepřipustně napravit touto určovací žalobou. Ačkoliv spor mezi účastníky trvá od roku 2015, nepodal žalobce žádnou žalobu na plnění a nyní jsou všechny jeho nároky již promlčeny (§ 629 občanského zákoníku). Podání určovací žaloby nemá žádný vliv na běh promlčecí lhůty (R 26/1975). Takto by byl vyhovující výrok určovací žaloby jen prázdným akademickým výrokiem, jež by neovlivnil nijak faktická práva a povinnosti účastníků (rozsudek Krajského soudu v Hradci králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 6. 4. 2016, č. j. KSPA 56 INS 3071/2010 – C28-25, potvrzený odvolacím Vrchním soudem v Praze).

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

Poukázal rovněž na rozhodovací praxi Městského soudu v Praze (věc [redacted]), podle které jakékoliv navýšení cílové částky musí odsouhlasit žalovaná. V opačném případě dochází k zániku Smlouvy dosažením jejího účelu (naspoření cílové částky).

15. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek dle § 212 a § 212a o.s.ř. a dospěl k následujícím závěrům.
16. Odvolací soud si je vědom, že judikatura Městského soudu v Praze je v řízeních, ve kterých vystupuje na žalované straně Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s. a jejichž předmětem je (za skutkového stavu přespoření cílové částky žalobci) určení dalšího trvání smlouvy o stavebním spoření, resp. určení neplatnosti výpovědi smlouvy o stavebním spoření ze strany žalované, nejednotná.
17. Odvolací soud si je vědom, že ve věcech Městského soudu v Praze, sp. zn. [redacted] dovedly tyto senáty odvolacího soudu, že žalobci nemají na požadovaném určení naléhavý právní zájem dle § 80 o.s.ř.
18. Odvolací soud si je vědom i toho, že ve věci [redacted] již rozhodoval dovolací Nejvyšší soud ČR, který svým usnesením ze dne 17. 4. 2018, sp. zn. **33 Cdo 2445/2017**, dovolání žalobce odmítl, když souhlasil s právním názorem odvolacího soudu. Předmětem řízení zde bylo ovšem určení neplatnosti jednostranného ukončení smlouvy o stavebním spoření žalovanou (nikoliv, jak je to v nyní projednávané věci, určení, že právní poměr účastníků založený jejich smlouvou o stavebním spoření nadále trvá). Dovolací soud právě za uvedeného stavu dovedil, že pokud se žalobkyně v řízení nedomáhala určení, že právní vztah trvá, nýbrž určení neplatnosti jednostranného ukončení smlouvy o stavebním spoření žalovanou, tedy požadovala určení neplatnosti právní skutečnosti, která je ve vztahu k existenci jejich práv vůči žalované pouze otázkou předběžnou, nemůže taková žaloba splnit preventivní funkci žaloby na určení. Tedy uvedené rozhodnutí dovolacího soudu na nyní projednávanou věc nedopadá.
19. Odvolací soud se naopak přiklání k převažující rozhodovací praxi odvolacích senátů Městského soudu v Praze, které v prostředí žalob na určení trvání smluvního vztahu mezi účastníky (v různých formulačních podobách) dovozují, že žalobci na požadovaném určení mají naléhavý právní zájem. Jde konkrétně o usnesení ze dne 12. 9. 2017, sp. zn. [redacted] (následně [redacted]), usnesení ze dne 9. 5. 2017, sp. zn. [redacted] (následně [redacted]), rozsudek ze dne 20. 2. 2018, sp. zn. [redacted], rozsudek ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. [redacted] usnesení ze dne 1. 12. 2016, sp. zn. [redacted] či usnesení ze dne 25. 4. 2016, sp. zn. [redacted] (dovolání proti tomuto usnesení bylo odmítnuto usnesením NS, sp. zn. 33 Cdo 4442/2016).
20. Takto i zdejší odvolací senát ve shodě s výše uvedenými rozhodnutími uvádí.
21. Soudní judikatura vychází z předpokladu, že naléhavý právní zájem je dán zejména tehdy, kdy bez tohoto určení by bylo ohroženo právo žalobce nebo kdyby se bez tohoto určení stalo jeho právní postavení nejistým. Určovací žaloba je preventivního charakteru a má místo jednak tam, kde její pomocí lze eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu a k odpovídající nápravě nelze dospět jinak, jednak v případech, kdy určovací žaloba účinněji než jiné právní prostředky vystihuje obsah a povahu příslušného právního vztahu a jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy tvořící určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů účastníků (rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 4. 2016, sp. zn. 22 Cdo 4366/2015).

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

22. Naléhavý právní zájem zpravidla není dán tehdy, je-li možné žalovat na plnění, nicméně ani taková situace není vyloučena. Za nedovolenou, při možnosti žaloby na plnění, lze považovat určovací žalobu jen tam, kde by nesloužila potřebám praktického života, nýbrž jen ke zbytečnému rozmnožování sporů. Jestliže se určením, že tu právní vztah nebo právo je či není, vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu a předejde se tak žalobě o plnění, je určovací žaloba přípustná i přesto, že je možná také žaloba na splnění povinnosti (rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 11. 2015, sp. zn. 21 Cdo 3772/2014).
23. V daném případě je mezi účastníky spor, zda smlouva o stavebním spoření dosud trvá či nikoliv. Z pohledu žalobních tvrzení však k porušení práva žalovaným ze smlouvy již došlo a ve sporu by bylo možné podat i žalobu na plnění.
24. Nicméně závazkový právní vztah ze smlouvy o stavebním spoření obsahuje řadu práv a povinností stran. Jde o vztah složitě strukturovaný, kdy jeho obsahem není jen vlastní vztah mezi účastníky, ale např. do jeho obsahu ingeruje i stát v podobě státní podpory. Žalobní požadavky na vedení účtu, přijímání vkladů, připsání úroků, zajištění přiznání státní podpory apod. jsou složité z hlediska rozsahu a určitosti nezbytných žalobních tvrzení, ale i obtížné z hlediska formulace jejich vykonatelnosti (např. z důvodu již uvedené ingerence státu). Za této situace požadovaným určením lze dosáhnout úpravy tvořící pevný právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů účastníků.
25. V dané situaci rozhodnutí soudu o podané žalobě na určení může odstranit stav nejistoty účastníků ohledně dalšího plnění jejich povinností ze smlouvy o stavebním spoření. Žalované na základě rozhodnutí o určovací žalobě bude zřejmé, zda má nadále vést pro žalobce účet stavebního spoření, přijímat vklady, úročit a zajišťovat státní podporu, a žalobci, zda může nadále vklady provádět.
26. Odvolací soud má za to, že v těchto případech, kdy jsou pochybnosti o existenci naléhavého právního zájmu, je třeba se přiklonit k závěru, že tento naléhavý právní zájem je dán.
27. Pokud pak žalovaná argumentuje, že i vyhovující výrok určovací žaloby by byl jen prázdným akademickým výrokem, jež by neovlivnil nijak faktická práva a povinnosti účastníků, neboť všechna práva žalobce na plnění jsou již promlčena, odvolací soud nesouhlasí.
28. Práva a povinnosti účastníků ze smlouvy o stavebním spoření vznikají postupně, měsíc po měsíci, jak jsou pravidelně prováděné vklady, úročení, připsována státní podpora atd. Nelze tedy hovořit o tom, že jsou všechna práva žalobce ze smlouvy již promlčena, jak argumentuje žalovaná v odvolání, neboť (v případě vyhovění žalobě) by tato práva vznikala dokonce i v budoucnu.
29. Odvolací soud tedy na rozdíl od soudu I. stupně dospěl k závěru, že je dán naléhavý právní zájem na požadovaném určení dle § 80 o.s.ř.
30. Skutkový stav je mezi účastníky nesporný. Je nesporné uzavření Smlouvy, znění Všeobecných obchodních podmínek, přesporení cílové částky žalobcem i skutečnost, že žalovaná dopisem ze dne 15. 5. 2015, jehož znění je rovněž nesporné, oznámila žalobci ukončení Smlouvy. Spor je jen o právní posouzení věci, resp. o to, zda na základě výkladu Všeobecných obchodních podmínek Smlouva nadále trvá.
31. Za těchto okolností seznámil odvolací soud účastníky se svým zatímním právním názorem na výklad VOP a na další trvání Smlouvy, aby jeho rozhodnutí nebylo pro účastníky překvapivé. (viz náleží ÚS ze dne 31. 7. 2008, sp. zn. I. ÚS 777/07) a poskytl účastníkům prostor k vyjádření.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

Odvolací soud poukázal na rozhodnutí odvolacích senátů Městského soudu v Praze, které již opakovaně v totožných věcech dovodily možnost sjednání nové cílové částky jen dohodou účastníků Smlouvy a ukončení Smlouvy v důsledku dosažení cílové částky, když takto bylo dosaženo účelu smlouvy o stavebním spoření. Jde konkrétně o rozhodnutí ve věcech [REDAKCE].

32. Žalobce ve svém vyjádření ze dne 25. 3. 2019 argumentoval, že smlouvu o stavebním spoření, navzdory zákonné písemné formě, lze změnit neformální dohodou stran (viz rozsudek NS, sp. zn. 26 Cdo 2640/2016, a rozsudek Městského soudu v Praze, sp. zn. [REDAKCE]). V tomto případě takovou možnost sjednali účastníci v čl. 9.8. VOP, když přespořením dojde automaticky k navýšení cílové částky o částku přespořenou. V této souvislosti poukázal na to, že sporný výklad právního úkonu je třeba vyložit k tíži autora smlouvy, tedy žalované, (§ 557 o.z., rozhodnutí NS, sp. zn. 32 Cdo 2757/2016), a že výklad právního úkonu je třeba vyložit ve prospěch spotřebitele, tedy žalobce.
33. Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 27. 3. 2019 především opětovně dovozovala nedostatek naléhavého právního zájmu žalobce na požadovaném určení s poukazem na judikaturu soudů I. stupně, odvolacích soudů i Nejvyššího soudu ČR. Ohledně věci samé pak vyjádřila nesouhlas s názory žalobce. Smlouva o stavebním spoření nemůže být časově neomezená, resp. doživotní, nelze připustit soustavné navyšování cílové částky dle libovůle žalobce. Stavební spořitelna je bankou a podléhá bankovní regulaci, nesmí dát klientovi „bianco“ souhlas s přijetím jeho vkladů v jakékoliv výši. jde o smlouvu na dobu určitou, jejíž trvání je vymezeno dosažením jejího účelu, tedy naspořením cílové částky. Dle nesprávného jazykového a systematického výkladu žalobce by přijetím jeho interpretace čl. 9 odst. 7 (správně 8) VOP došlo k vyprázdnění ustanovení čl. 9 odst. 1 VOP, který hovoří o změně cílové částky dohodou účastníků. Účelem čl. 9 odst. 7 VOP je jen zjednodušení spolupráce smluvních stran. Navíc jednání žalobce je v rozporu s dobrými mravy. Žalovaná poukázala na již rozsáhlou rozhodovací praxi soudů I. stupně a odvolacího senátů Městského soudu v Praze, které podporují názor žalované. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.
34. Odvolací soud doplnil dokazování jen čtením následujících článků VOP.
35. Dle čl. 1 odst. 2 VOP Smlouva musí být uzavřena písemně na určitou cílovou částku dohodnutou mezi stavební spořitelnou a účastníkem.
36. Dle čl. 9 odst. 1 VOP Na písemnou žádost účastníka může stavební spořitelna zvýšit cílovou částku stavebního spoření poté, co byla plně zaplacená **úhrada** za uzavření smlouvy. **Úhradu** z částky, o kterou byla cílová částka zvýšena, účtuje stavební spořitelna dle ceníku úhrad k tíži účtu účastníka. Datum uzavření smlouva se nezmění.
37. Dle čl. 9 odst. 8 VOP ve znění od 1. 7. 2001 do 31. 3. 2003 (toto ustanovení je totožné s čl. 9 odst. 7 VOP účinných od 29. 4. 1997 do 30. 6. 2001, jak bylo zjištěno při jednání odvolacího soudu 26. 4. 2019) přespořením cílové částky se rozumí stav, kdy zůstatek na účtu účastníka je vyšší než sjednaná cílová částka. Přespořování cílové částky není přípustné. V takovém případě účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenou částku zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru stavební spořitelna považuje automaticky za novu cílovou částku a **rozdíl úhrady** (viz odstavec 1), vzniklý navýšením cílové částky, stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka. Pokud účastník dodatečně vyjádří nesouhlas s tímto postupem, má stavební spořitelna právo smlouvu vypovědět.
38. Poté dospěl odvolací soud k závěru, že nárok žalobce není dán.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

39. Smlouva se řídí právní úpravou obsaženou v zákoně č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření (dále jen „zákon o stavebním spoření“), vyhovuje jak požadavkům, které z tohoto zákona vyplývaly pro její obsahové náležitosti, tak i požadavkům týkajícím se její formy.
40. Tyto požadavky vyplývají především z § 5 odst. 1 zmíněného zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2003, podle kterého účastník uzavře se stavební spořitelnou písemnou smlouvu o stavebním spoření, ve které se zaváže ukládat u stavební spořitelny peněžní částky ve smluvené výši.
41. Podrobná úprava práv a povinností účastníků dotčeného smluvního vztahu přitom vyplývala ze Všeobecných obchodních podmínek stavebního spoření, ve znění platném v okamžiku uzavření smlouvy (dále jen „VOP“).
42. Z uvedeného zákona, stejně jako z VOP, je přitom zřejmé, že účel předmětného spoření spočíval v postupném nashromáždění sjednané cílové částky, jež bude účastníku spoření v budoucnu k dispozici, a to primárně na jeho bytové potřeby (v případě poskytnutí úvěru pak výhradně na tyto potřeby – § 5 odst. 3 uvedeného zákona). Cílová částka pak sestává z přijatých vkladů, státní podpory, úroků z nich a poskytnutého úvěru. (§ 5 odst. 6 zákona).
43. Naspoření sjednané cílové částky tak nepochybně vedlo též k naplnění účelu, pro který byla Smlouva uzavírána, pročez tímto okamžikem zanikl důvod pro její další trvání.
44. Doba trvání smluvního vztahu založeného Smlouvou byla od jeho počátku časově omezena, a to právě dobou trvání sjednaného účelu spočívajícího ve shromáždování finančních prostředků do výše sjednané cílové částky, po jehož dosažení smluvní vztah zanikl podle § 578 občanského zákoníku účinného do 31. 12. 2013 (zákon č. 40/1964 Sb.), resp. podle § 603 občanského zákoníku účinného od 1. 1. 2014 (zákon č. 89/2012 Sb.), nedošlo-li do té doby k platnému navýšení cílové částky nebo nebyl-li v rámci předmětného smluvního vztahu čerpán úvěr ze stavebního spoření (což v tomto případě nebyl).
45. Otázce dodatečného zvýšení cílové částky byl věnován **článek 1 odst. 2 VOP a článek 9 odst. 1 VOP**, z nichž vyplývá, že ve Smlouvě musí být písemně dohodnuta cílová částka a že zvýšení cílové částky je zásadně možné docílit jen na základě písemné žádosti účastníka, podle níž stavební spořitelna může k navýšení cílové částky přistoupit s tím, že datum uzavření smlouvy se poté nezmění. Z těchto ustanovení je tedy patrné, že zvýšení dříve písemně sjednané cílové částky bylo možné jen na základě dohody obou účastníků Smlouvy, což ostatně koresponduje s tím, že tato změna by vedla ke změně jednoho z parametrů představujícího obligatorní obsahovou náležitost této smlouvy. Požadavek na dodržení písemné formy vyplývá z § 5 odst. 1 zákona o stavebním spoření, ve znění účinném do 31. 12. 2003, a z čl. 1 odst. 2 VOP.
46. **Článek 9 odst. 8 VOP** upravoval také tzv. přespoření cílové částky, jímž se rozuměl stav, kdy zůstatek na účtu účastníka byl vyšší než sjednaná cílová částka, aniž dle čl. 9 odst. 1 VOP účastník písemně požádal o zvýšení cílové částky.
47. Jde tedy zřetelně o situaci, kdy k navýšení cílové částky došlo faktickými platbami, zejména omylem účastníka, který pokračoval v pravidelných vkladech navzdory dosažení cílové částky, či např. připsáním státní podpory apod.
48. Následně čl. 9 odst. 8 VOP upravuje jen mechanismus určení **úhrady** za takto přespořenou cílovou částku. Stavební spořitelna tuto úhradu vypočte tak, že přespořenou cílovou částku

považuje (automaticky) za novou cílovou částku a úhradu vypočítává z rozdílu dohodnuté a fakticky naspořené cílové částky vždy k tíži účtu účastníka. Zřetelně se tedy nejedná o „automatické“ sjednání nové cílové částky, ale jen o určení mechanismu výpočtu úhrady za přespoření. Uvedené je zřejmé i z jazykového výkladu čl. 9 odst. 8 VOP, který hovoří o „rozdílu úhrady“ a odkazuje na odstavec 1 článku 9 VOP, a ze systematického výkladu VOP, kdy obligatorní náležitosti Smlouvy (výše cílové částky) jsou upraveny v úvodních ustanoveních VOP (čl. 1 VOP) a akcesorické nároky, tedy i platby úhrad za uzavření smlouvy, až v ustanoveních následných (čl. 9 VOP).

49. Uvedené ustanovení VOP neupravuje automatické sjednání nové cílové částky i z toho důvodu, že výslovně deklaruje, že „*přespořování cílové částky není přípustné*“.
50. Je tedy nesprávný názor žalobce vyjádřený v jeho podání ze dne 25. 3. 2019. Článek 9.8. VOP neupravuje automatické navýšení ve smlouvě původně sjednané cílové částky, ale upravuje jen mechanismus výpočtu úhrady za uzavření smlouvy v případě „nedohodnutého“ přespoření. Tento jazykový a systematický výklad smluvních ujednání účastníků považuje odvolací soud za zřejmý, tedy nebylo použito druhotné výkladové pravidlo výkladu „vždy“ ve prospěch spotřebitele a v neprospěch autora smlouvy.
51. Pokud žalovaná v roce 2015 navýšení cílové částky přijmout odmítla, změna tohoto parametru Smlouvy nastat nemohla, přičemž v okamžiku, kdy zůstatek na účtu žalobce dosáhl poslední dohodnuté výše cílové částky, tato smlouva zanikla.
52. Rozsudek soudu I. stupně je tedy v zamítavém výroku věcně správný.
53. Na základě shora uvedeného odvolací soud napadený rozsudek včetně správného akcesorického výroku o nákladech řízení potvrdil dle § 219 o.s.ř.
54. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. Procesně úspěšná žalovaná má právo na náhradu odměny za zastupování advokátem za 5 úkonů právní pomoci po 2.500,- Kč (vyjádření z 30. 11. 2018, 22. 2. 2019, 27. 3. 2019 a účast na jednání 1. 3. 2019 a 26. 4. 2019), celkem 12.500,- Kč, pět režijních paušálů po 300,- Kč, celkem 1.500,- Kč, a DPH 2.940,- Kč, dohromady 16.940,- Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím soudu I. stupně za podmínek § 237 a § 239 o.s.ř.

Praha 26. dubna 2019

JUDr. Jana Šrédlová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.